

Plan för den pedagogiska verksamheten
Skolplan för Hörby kommun 2009-2015

Innehåll

Inledning	3
Den pedagogiska verksamheten i kommunen	3
Omvärldsanalys	3
Skola, förskola och fritidshem i förändring	
Uppdraget och det livslånga lärandet	
Den pedagogiska planens funktion	6
Ett styrdokument – ambitioner och riktlinjer	
Kvalitetsarbete och lokala arbetsplaner	6
Lokala arbetsplaner	
Kvalitetsredovisning	
Nämndens ansvar	
Grundläggande värderingar	8
Aktivt värdegrundsarbete	
Gemensam pedagogisk värdegrund	
Yrkesetiska principer	
Genus	
Samverkan och pedagogisk kontinuitet	11
Fritidshem och förskoleklass – pedagogiska komplement	
Samverkan med hemmen	
Elevinflytande	
Allmän fritidsverksamhet och föreningslivet	
Studievägledningen och samverkan med näringslivet	
Hälsa och livsstil	14
Stödinsatser	14
Kompetensutveckling	15

Inledning

Den 27 april 2009 antog kommunfullmäktige en *plan för den pedagogiska verksamheten i Hörby kommun*. Planen gäller från den 1 augusti 2009 till den 31 december 2015 och har utarbetats av barn- och utbildningsnämnden i samarbete med kultur-, fritids- och utbildningsförvaltningen. Framtagandet av planen har skett i samverkan med rektorer och berörda personalorganisationer.

Den pedagogiska verksamheten i kommunen

Hörby kommun har sju kommunala grundskolor, tio förskolor och en särskola. Den kommunala vuxenutbildningen och svenska för invandrare ges på Hörby Lärcentrum. Fritidshem finns på samtliga grundskolor.

Hörby KulturSkola drivs i första hand för barn och unga som under den samlade skoldagen kan utbilda sig i t ex musik, dans, drama, bild och film. Här bedrivs många projekt i samverkan med t ex skola, fritidsgårdar, socialförvaltning och olika typer av föreningar.

Omvärldsanalys

Skola, förskola och fritidshem i förändring

Under de senaste åren har en rad förändringar genomförts i skola, förskola och fritidshem. Även under de närmaste åren kan vi förvänta oss ett fortsatt förändringsarbete. Vi kommer att få en ny skollag, ett nytt betygssystem och en allmän förskola för treåringar.

Regeringen har aviserat en översyn av läroplanen för förskolan i syfte att förtydliga förskolans pedagogiska verksamhet. I budgetpropositionen 2009 ges följande prioriteringar:

- läraryrkets attraktionskraft behöver stärkas.
- grundskolans resultat behöver förbättras.
- alla elever ska ha studiero och känna trygghet i skolan.
- fler ungdomar ska bli intresserade av matematik, teknik och naturvetenskap.
- fler elever ska slutföra en gymnasieutbildning med goda kunskaper.
- förskolans stora potential ska utnyttjas ännu bättre.
- reformering av gymnasieskolan.

Uppdraget och det livslånga lärandet

Verksamheterna i förskola, skola och fritidshem planeras inte enbart utifrån de olika läroplanerna utan även med utgångspunkt från barns och elevers tidigare erfarenheter och livsvillkor. Så här står det i läroplanerna:

”Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga.”
(Lpo 94)

”Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändig i ett samhälle präglad av ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Förskolan ska lägga grunden till att barnen på sikt kan tillägna sig de kunskaper som utgör den gemensamma referensram som alla i samhället behöver.”
(Lpfö 98)

”Gymnasieskolan ska med den obligatoriska skolan som grund fördjupa och utveckla elevernas kunskaper som förberedelse för yrkesverksamhet och studier vid universitet och högskolor m m och som förberedelse för vuxenlivet som samhällsmedborgare och ansvariga för sina egna liv.”
(Lpf 94)

”Vuxenutbildningen i Komvux ska, med elevernas tidigare utbildning och livserfarenhet som utgångspunkt, fördjupa och utveckla elevernas kunskaper som grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för deltagande i samhällslivet. Komvux ska anordna utbildning såväl i enstaka ämnen som för kompetens som svarar mot fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning eller påbyggnadsutbildning.”
(Lpf 94)

Dagens barn och unga kommer till förskolan och skolan med andra kunskaper och erfarenheter än tidigare generationer. För bara femtio år sedan hade skolan i princip monopol på att förmedla teoretisk kunskap. I dag lever vi i ett högteknologiskt informationssamhälle där kraven på att uppdatera och vidga sin kompetens snabbt ökar. En viktig uppgift för förskola, skola och fritidshem blir därför att lägga grunden till en lust att lära och till en förmåga att söka och kritiskt granska information.

En del barn lär sig bäst genom att läsa tyst för sig själv. Andra lär sig lättast genom praktiska övningar. En viktig uppgift för förskolan och skolan är att hjälpa barnen att hitta den lärstil som passar dem. Verksamheten måste därmed utformas så att den passar olika lärstilar.

Den pedagogiska planens funktion

Kommunens skyldighet att upprätta en plan för den pedagogiska verksamheten regleras i skollagens 2 kap 8 §:

”I alla kommuner ska det finnas en av kommunfullmäktige antagen skolplan som visar hur kommunens skolväsende ska gestaltas och utvecklas. Av skolplanen ska särskilt framgå de åtgärder som kommunen avser vidta för att uppnå de nationella mål som satts upp för skolan. Kommunen ska kontinuerligt följa upp samt utvärdera skolplanen.”

Ett styrdokument – ambitioner och riktlinjer

I Hörby har man valt benämningen *plan för den pedagogiska verksamheten*. Planen är nämligen kommunens styrdokument för all pedagogisk verksamhet i förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem. Planen gäller också som styrdokument för den kommunala vuxenutbildningen, undervisningen i svenska för invandrare och särskolan.

Planen ska visa ambitionsnivån för kvaliteten i den pedagogiska verksamheten. Vidare ska den innehålla riktlinjer och gemensamma principer för hur verksamheten inom barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden ska bedrivas.

Planen för den pedagogiska verksamheten är ett stöd för de enskilda verksamheterna när de ska upprätta sina *lokala arbetsplaner* och årliga *kvalitetsredovisningar*.

Kvalitetsarbete och lokala arbetsplaner

Kommunen är skyldig att bedriva ett aktivt kvalitetsarbete.

Lokala arbetsplaner

Alla förskolor och skolor ska enligt grundskoleförordningens 2 kap 23 § upprätta en lokal arbetsplan:

”För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Rektor beslutar om arbetsplanen. Arbetsplanen ska kontinuerligt följas upp och utvärderas.”
(1997:559)

I Hörby kommun ska även verksamheten vid Hörby lärcentrum (vuxenutbildningen) upprätta en lokal arbetsplan.

Utgångspunkten för de lokala arbetsplanerna är kommunens plan för den pedagogiska verksamheten och respektive verksamhetens nationella måldokument.

Verksamheten ska sätta upp egna mål samt ange lämpliga delar av de nationella mål som finns för den aktuella verksamheten, till exempel övergripande läroplansmål. Vissa ämnen ska alltid finnas med i den lokala arbetsplanen, till exempel att betygsstatistiken ska utvärderas, medan andra finns inom det så kallade friutrymmet. Dessutom ska enheterna sätta lokalt anpassade mål för de utvecklingsområden som nämnden formulerat i planen för den pedagogiska verksamheten. Arbetsplanen är ett framåtblickande dokument med planer och mål.

Nämnden finner följande områden angelägna att inrikta sig på:

- ***Utveckling av arbetsformer och arbetssätt***
- ***Utveckling av tematiska och ämnesövergripande arbetssätt***
- ***En individanpassad undervisning***

För att underlätta arbetet har förvaltningen låtit ta fram en mall som kan användas vid behov.

Kvalitetsredovisning

Alla skolor, förskoleklasser, förskolor och fritidshem ska varje år upprätta en kvalitetsredovisning, vilket regleras i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet:

Varje kommun, varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet, varje kommunalt bedrivna förskola och varje kommunalt bedrivna fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kommunens kvalitetsredovisning ska omfatta såväl kommunalt bedrivna skolverksamhet som kommunalt bedrivna förskoleverksamhet och skolbarnomsorg. Kommuners kvalitetsredovisningar för föregående kalenderår ska vara upprättade senast den 1 maj.”

(1997:702; 1 §)

I kvalitetsredovisningen ska anges i vilken utsträckning verksamheten har uppnått de mål som satts i den lokala arbetsplanen och i planen för den pedagogiska verksamheten.

Följande ska ingå i verksamheternas kvalitetsredovisning:

1. Kunskapsresultat ska alltid utvärderas (kursplanemål i alla ämnen).
2. Ett kommunövergripande utvecklingsområde följs upp och utvärderas. Målen sätts lokalt.
3. Ett eller flera lokala utvecklingsområden.

Samtliga områden ska ha en tydlig koppling till läroplanen. Kopplingen ska beskrivas i redovisningen så att sammanhangen klart framgår.

Nämnden vill att verksamheterna anpassar sig till de förvaltningsgemensamma rutinerna genom att:

- **använda sig av den gemensamma mallen för kvalitetsredovisning och den formaliserade processen för framtagandet av redovisningen.**
- **genomföra årliga gemensamma brukarenkäter.**
- **föra gemensamma utvecklingsdialoger då sakfrågor behandlas, inklusive kvalitetsredovisningsseminarier.**
- **använda sig av självvärderingsmaterialet BRUK.**
- **delta i förvaltningsövergripande kvalitetsgrupper (kvalitetspiloter).**
- **arbeta i regelbundna fördjupningar av uppföljning och utvärdering, vilka initieras av förvaltningsledningen.**
- **delta i kvalitetsprojekt av olika slag, t ex ”kritiska vänner”, vilka initieras av förvaltningsledningen.**

Sammantaget kommer en högre grad av samordning leda till fler inblandade aktörer, något som nämnden ser som positivt då man vill öka insikter och motivation inom verksamheterna.

Nämndens ansvar

Barn- och utbildningsnämnden ska inte bara peka ut riktlinjerna för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas i skolan. Nämnden ska också årligen utvärdera och följa upp samtliga mål i den pedagogiska planen. Inför varje år ska nämnden också ange olika utvecklingsområden för uppföljning och utvärdering.

Nämnden ska:

- **årligen i samverkan med förvaltningens ledningsgrupp följa upp samtliga mål i planen för den pedagogiska verksamheten.**
- se till att resultaten i utvärderingen kommuniceras till verksamheterna i regelbundet genomförda utvecklingsdialoger och/eller kvalitetsseminarier. Syftet är att skapa ett dynamiskt utvecklingsforum där nämndens övergripande mål behandlas.

Grundläggande värderingar

Verksamheten i skola, förskola och fritidshem ska vila på demokratisk grund. Bland annat står det i skollagens 1 kap 2 §:

”Verksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan ska främja

aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan: Främja jämställdhet mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiska beteenden.”

(1999:886)

Aktivt värdegrundsarbete

I läroplanen för skolan ges följande uppdrag kring normer och värden. Uppdraget återfinns även i förskolans läroplan.

”Skolan/förskolan har en viktig uppgift när det gäller att förmedla och hos eleverna förankra de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.”

(Lp094)

Läroplanerna inleds med *normer och värden* för att sedan ta upp ämnet *kunskap*. Anledningen till denna ordning är att de mål som är definierade i kunskapskapitlet ska förstås mot bakgrund av vad som tidigare sagts om normer och värden. Ett aktivt arbete med normer och värden ska genomsyra alla delar av den pedagogiska verksamheten.

Nämnden vill att:

- *enheterna i sin kvalitetsredovisning ska beskriva hur arbetet med normer och värden bedrivits under året samt redogöra för vilka resultat man uppnått.*
- *det inom enheterna kontinuerligt ska pågå en diskussion med syfte att nå en samsyn i värdefrågorna.*

Gemensam pedagogisk värdegrund

Kunskap består inte bara av att kunna läsa, skriva och räkna. Det handlar även om att kunna klara sig i vardagen, att kunna kommunicera, sortera, värdera, kritiskt granska fakta, ha en utvecklad social kompetens och förmåga till empati.

Nämnden vill att:

- *den pedagogiska verksamheten inte bara ska se till att barnens intellektuella och kognitiva förmågor utvecklas. Även deras fysiska, sociala, emotionella, praktiska och estetiska förmågor är viktiga i vår kunskapssyn.*
- *teman och projekt ska vara naturliga inslag i en verksamhet som ska präglas av lust och kreativitet.*

Yrkesetiska principer

För alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen i Hörby gäller de *yrkesetiska principer* som är antagna av Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund. Med god yrkesetik menas bl. a att den anställde i sin yrkesutövning ska:

- ta ansvar för elevernas kunskapstillväxt, stödja deras personliga utveckling och skapa goda betingelser för varje elevs lärande, utveckling och förmåga att utveckla kritiskt tänkande.
- alltid bemöta eleverna med respekt för deras person och integritet samt skydda varje individ mot skada, kränkning och trakasserier.

- inte diskriminera någon med avseende på kön, sexuell identitet, etnisk, politisk och religiös tillhörighet, social och kulturell bakgrund eller på grund av förmåga eller prestation.
- stödja elevernas rätt till inflytande över sin utbildning och stärka deras ansvarstagande för sina studier.
- vid utvärdering, bedömning och betygssättning vara sakliga och rättvisa och därvid motstå otillbörlig påverkan.
- verka för att upprätthålla förtroendefulla relationer med eleverna och deras vårdnadshavare och vara lyhörda för deras synpunkter.
- vara varsam med information om eleverna och inte vidarebefordra information som mottagits i tjänsten om det inte är nödvändigt för elevens bästa.

Vidare ska lärare i sin yrkesutövning:

- bedriva och utveckla sitt arbete utifrån såväl vetenskap som beprövad pedagogisk erfarenhet.
- ta ansvar för att utveckla sin kompetens för att kunna bedriva god undervisning och följa den yrkesmässiga och vetenskapliga utvecklingen inom sitt yrkesområde.
- ta ansvar inte bara för att eleverna lär, utan också för vad de lär.
- påtala och engagera sig mot sådana utvecklingstendenser och handlingar i skola och samhälle som kan skada eleverna.
- respektera såväl kollegors som andra yrkesgruppers kompetens, skyldigheter och ansvar i skolvardagen.
- anlita annan sakkunskap för att vid behov hjälpa eleverna.

Genus

”Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmönster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.”
(Lpfö 98)

”Varje elev, såväl flickor som pojkar, ska ha lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen.”
(Lpo 94)

Varje barn och elev har rätt till en miljö som är fri från trakasserier och kränkande tilltal. Flickor och pojkar ska bli tilltalade, omtalade och behandlade på ett sätt som inte är förnedrande för dem. Flickor och pojkar ska uppmuntras till att förstå varandras behov och möjligheter. Flickors och pojkars olika förutsättningar ska belysas och diskuteras.

Mot bakgrund av detta vill nämnden att:

- *personalen i förskolan och skolan ska ges återkommande utbildning i jämställdhetsfrågor.*
- *personalen ska ha regelbundna diskussioner om hur arbetet med jämställdhet bedrivs, samt övningar i att hitta sin egen syn på hur man förhåller sig till flickor respektive pojkar.*
- *kränkande språkbruk accepteras inte och ska påtalas i alla lägen.*
- *undervisning i samlevnad och relationsfrågor mellan och inom könen ska genomföras i skolår 5–9. I övriga skolår ska etiska samtal och diskussioner genomföras där fördomar och förhållningssätt belyses.*
- *arbetssätten ska vara flexibla med olika elevgrupperingar.*

Samverkan och pedagogisk kontinuitet

Det går att göra väsentliga kvalitetsvinster genom att stärka den pedagogiska kontinuiteten mellan förskolan, förskoleklassen, skolan och fritidshemmet. Detta gäller även kontinuiteten

mot gymnasieskolan.

Därför vill nämnden att:

- *verksamheten i förskoleklassen ska ta vid där verksamheten i förskolan slutar. Skolan ska planera sin verksamhet med utgångspunkt från de erfarenheter som barnen har med sig från förskoleklassen.*
- *information mellan enheterna ska överföras på ett ändamålsenligt sätt*
- *rutiner för övergångar ska finnas beskrivna i enheternas lokala arbetsplaner.*

Fritidshem och förskoleklass – pedagogiska komplement

En grundläggande tanke när skola och barnomsorg integrerades 1996 var att verksamheten skulle kunna dra nytta av två olika pedagogiska traditioner. En skoltradition med inriktning på ämneslärande i strukturerade former och en barnomsorgstradition med inriktning på ”lärande i vardagen”. Avsikten var att skapa förutsättningar för en pedagogisk planering som utgår från en helhetssyn på barnet/eleven.

I propositionen 1997/98:94 (om förändringar i läroplanerna) skriver regeringen bland annat följande:

”I och med att förskoleklassen och fritidshemmet arbetar med samma mål som den obligatoriska grundskolan bör det leda till en kvalitetshöjning för att stärka den kognitiva processen i förskolan för sexåringar. Likaså kommer förskolans och fritidshemmets pedagogiska arbete och erfarenheter att få inflytande i skolan genom de nya mål som lagts in i grundskolans mål i läroplanen.”

Alla barn måste få stöd för att utveckla sina egna strategier för lärande. En del barn har lätt för att lära genom att läsa eller att följa teoretisk undervisning, medan andra lär sig bäst genom praktisk och konkret inriktad verksamhet.

Därför anser nämnden att:

- ***de goda pedagogiska traditionerna i skola, förskola och fritidshem bibehålls och vidareutvecklas och att verksamheterna ömsesidigt tar intryck av varandra.***
- ***fritidshemmets verksamhet har betydelse för grundskolans resultat. Här kan barnen utveckla sina intressen och skaffa sig praktiska erfarenheter. Detta underlättar barnens möjligheter att förstå och hantera mera teoretiska resonemang i skolan.***

Under innevarande mandatperiod ska:

- ***målen för skolbarnsomsorgen och målen för samverkan mellan skola och fritidshem förtydligas. Dokumentet ska tas fram av utvecklingsledaren i samverkan med nämnden.***

Förskoleklassen skapades som en särskild skolform i syfte att ge barnen möjlighet att möta skolans verksamhet på en förskolepedagogisk grund.

Därför vill nämnden understryka:

- ***att förskoleklasserna arbetar på en metodisk grund som svarar mot barnens utvecklingsnivå.***

Samverkan med hemmen

Ett nära och förtroendefullt samarbete mellan den pedagogiska verksamheten och barnens vårdnadshavare är en förutsättning för att barnen ska känna sig trygga och att verksamheten ska nå bra resultat.

Vårdnadshavarens rätt till inflytande över verksamheten är reglerad i lagstiftningen. Det handlar om att ha en öppen och konstruktiv dialog med hemmen i de dagliga kontakterna. Alla enheter ska dessutom ha ett verksamhetsråd där föräldrarepresentanter ingår. Råden sammanträder minst en gång per termin. Här diskuterar man hur verksamheten ska förbättras och utvecklas.

Under planperioden ska samarbetet med socialförvaltningen utvecklas. Flera projekt kommer att genomföras, bl a för att stärka familjen och vårdnadshavarna i sin föräldraroll.

Elevinflytande

Att ge elever inflytande i verksamheten är en grundläggande fostran i hur vår demokrati fungerar. Därför är elevinflytande inte bara reglerad i skollagen och läroplanerna, det står även inskrivet i FN:s konvention om barns rättigheter.

Det handlar om att lära sig fatta beslut i grupp, men också att ta ansvar för sin egen utbildning och skolgång. Det är viktigt att barnen aktivt deltar i planering och utvärdering av den egna verksamheten.

Under mandatperioden kommer nämnden att:

- *följa upp enheternas arbete med barn- och elevinflytande.*

Allmän fritidsverksamhet och föreningslivet

Det är viktigt att barnen stimuleras till en rik och aktiv fritid och att de tidigt får möjlighet att prova olika föreningsaktiviteter.

Nämnden vill att enheterna:

- *inleder en samverkan med ortens föreningsliv. Föreningar kan t ex bli inbjudna för att presentera sin verksamhet.*
- *samverkar med kommunens kulturutbud, t ex museum och bibliotek. Alla barn ska stimuleras att på egen hand fortsätta utforska kulturutbudet.*
- *tar del av kommunens kultur- och fritidspolitiska program.*

Studievägledningen och samverkan med näringslivet

Studie- och yrkesvägledningen ska genomsyra hela skoltiden. Ett väl förberett val minimerar återvändsgränder senare i utbildningen. Studie- och yrkesvägledaren inom vuxenutbildningen ska inte bara upprätta individuella studieplaner för den som studerar utan också vägleda. Kommuninvånarna ska kunna vända sig hit för enskilda frågor kring den fortsatta kompetensutvecklingen. Skolverkets Allmänna Råd är vägledande för Studie- och yrkesvägledningens arbete.

Genom samarbete med lokala näringslivet och parterna på arbetsmarknadsområdet kan skolan bidra till att barnen tidigt får kontakt med livet utanför skolan.

Nämnden vill att:

- *arbetsmarknadsdagar ska genomföras i grundskolans senare del*
- *skolan ska stimulera till entreprenörsanda. Samverkan med det lokala näringslivet är av stor betydelse. Mål ska sättas i den lokala arbetsplanen och resultat ska redovisas i kvalitetsredovisningen.*

Hälsa och livsstil

De flesta barn och unga i Sverige är friska och har en god livskvalitet. Samtidigt visar en rapport från Socialstyrelsen 2007 att den psykiska ohälsan bland ungdomar och unga vuxna har ökat. Övervikt och fetma är ett annat problem som ökar i barn- och ungdomsgruppen. Därför är det en viktig uppgift för förskola, skola och fritidshem att lägga grunden för en livsstil

som förebygger psykisk och fysisk ohälsa.

Frågor kring hälsa och livsstil ska genomsyra alla delar av verksamheten. Motorisk verksamhet är t ex något som inte enbart ska utövas i idrottsämnet och på friluftsdagar.

Den kost som serveras inom den pedagogiska verksamheten ska vara god och näringsriktig. Onödiga inslag av fett och socker i maten bör undvikas.

Nämnden vill att:

- *alla verksamheter ska bedriva ett aktivt arbete med hälsa och livsstil. Målen för detta arbete ska anges i den lokala arbetsplanen och utvärderas i den årliga kvalitetsredovisningen.*
- *enheterna arbetar efter kommunens kostpolitiska program*
- *den pedagogiska verksamheten ska utformas så att barns och ungas känsla av sammanhang stärks.*

Stödinsatser

”Särskilt stöd ska ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd ska i första hand ges i den klass eller grupp som eleven tillhör.”

(Grundskoleförordningen 5 kap 5 §)

Det finns barn som behöver stödinsatser under hela sin skolgång. För andra kan det räcka med kortare perioder. Orsaken till behoven varierar. Medan ett barn är i behov av hjälp på grund av ett funktionshinder är ett annat barns problem relaterat till den miljö barnet vistas i. En stor grupp är barn med diffusa och svårtolkade problem som koncentrationssvårigheter, språk- och tal-svårigheter eller psykosociala svårigheter.

En viktig princip som gäller i förskolan och skolan är att barns behov av särskilt stöd ska tillgodoses i den ordinarie verksamheten hellre än genom särskilda lösningar.

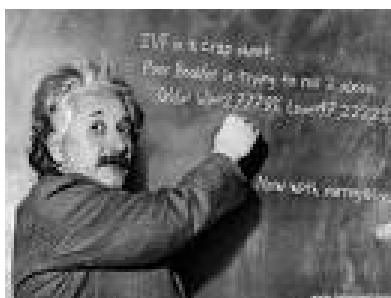
Bedömningen av vilka stödåtgärder som ska sättas in görs av förskolans eller skolans ledning och personal tillsammans med barnets vårdnadshavare. Ett åtgärdsprogram ska alltid upprättas för alla elever som riskerar att inte nå målen, oavsett vilket ämne det gäller. Ofta krävs ett långtgående samarbete med andra aktörer kring barnet, t ex barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänsten och barnhabiliteringen. Samarbetet samordnas av förvaltningens centrala resursteam.

Nämnden vill att:

- **resurserna används på ett flexibelt och resurseffektivt sätt. Det innebär att stödresurser i alla lägen ska betraktas som kom-mungemensamma.**
- **utvärdering ska ske efter varje stödinsats. Analysen ska allsidigt omfatta såväl åtgärder i skolmiljön som insatser för eleven och inbegripa de olika aktörerna kring barnet. Utvärderingen ska kommuniceras med vårdnadshavarna.**
- **skolan även uppmärksammar elever som har förutsättningar att snabbt nå läroplanens mål. Istället för stödundervisning hand-lar det här om att ge eleven nya och adekvata utmaningar.**
- **kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar genomförs där det redovisas hur behovet av särskilt stöd förändras i kommu-nen.**

Nämnden vill också påminna om vad regeringen framhåller i propositionen ”Hälsa, lärande och trygghet”:

”Lusten att lära är starkt kopplad till känslan av hälsa och välbefinnande och gyn-nas av samma faktorer: trygghet och trivsel, upplevelse av sammanhang och hel-het, delaktighet och inflytande och självkänsla samt möjligheten att få använda alla sina sinnen och utveckla kreativitet.” (Prop 2001/02:14)

Kompetensutveckling

Även anställda inom den pedagogiska verksamheten ska lära för livet. Inte minst de senaste årens snabba utveckling inom skolan och förskolan skärper kraven på kompetensutveckling.

Under de närmaste åren kommer regeringen att fortsätta anslå medel för kompetensutveckling inom ramen för det så kallade lärarlyftet. Förskolans motsvarighet, förskollärarlyftet, planeras att starta 2009.

Mot bakgrund av detta vill nämnden:

- *att alla enheterna upprättar en plan för kompetensutveckling. Planen ska årligen revideras. Rektor ansvarar för att planen upprättas och revideras.*
- *peka på möjligheterna till kompetensutveckling genom kommunernas samverkan med forskarvärlden samt i samband med slutna avtal gällande verksamhetsförlagd utbildning, VFU.*
- *att enheterna utnyttjar möjligheterna till kompetensutveckling som erbjuds via de statliga satsningarna.*

Vid sidan om de statliga satsningarna är det också viktigt att enheterna själva analyserar sina behov och genomför den utbildning som man prioriterar. Kompetensutveckling kan vara både gemensam och individuell. Lärarförbundets yrkesetiska principer lägger också ett ansvar på den enskilde:

”Lärare förbinder sig att i sin yrkesutövning ta ansvar för att utveckla sin kompetens för att kunna bedriva god undervisning och följa den yrkesmässiga och vetenskapliga utvecklingen inom sitt yrkesområde.”

Förvaltningschefen har ett särskilt ansvar för den kompetensutveckling som rör all personal inom förvaltningen.

Kultur-, fritids- och utbildningsförvaltningen